

Trest obecně prospěšných prací z pohledu odpovědných pracovníků u poskytovatelů na Kroměřížsku

Vendula Pecinová

Bakalářská práce
2014



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vendula Pecinová**
Osobní číslo: **H11742**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Trest obecně prospěšných prací z pohledu
odpovědných pracovníků u poskytovatelů na
Kroměřížsku**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti probační a mediační služby a trestu obecně prospěšných prací.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu s využitím q-metodologie.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Praha: Portál, 2004. ISBN: 80-7178-931-3.

MATOUŠEK, Oldřich, et al. Metody řízení sociální práce. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-736-7502-1.

MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ, Pavla KODYMOVÁ et al, Sociální práce v praxi. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

VÁLKOVÁ, Helena a Josef KUČHTA, et al. Základy kriminologie a trestní politiky: systemické a narativní přístupy. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 80-740-0429-5.

ŠTERN, Pavel, Lenka OUŘEDNÍČKOVÁ, Dagmar DOUBRAVOVÁ, et. al. Probae a mediace: Možnosti řešení trestných činů. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-757-2.


Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.**

Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 27. ledna 2014


doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka




Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 7.4.2014



.....

¹⁾ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací

²⁾ Vysoká škola nerogatorně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Dizertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odváděné uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může se zveřejnění práce pořízovat na své náklady výpis, opisy nebo rozmnoženky.*

(3) *Platí, že odváděním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nesahají škola nebo školské či vzdělávací zařízení, uděje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Osobě-li autor takového díla udělil svolení bez věcného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ústavová § 35 odst. 3 slouží ke zjednocení.*

(2) *Není-li zjevně jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jiná osoba školního díla z výdělků jin dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o trestu obecně prospěšných prací z pohledu odpovědných pracovníků u poskytovatelů na Kroměřížsku. Trest obecně prospěšných prací je v současnosti stále nejčastěji ukládaným alternativním trestem u nás, a tak se domníváme, že je důležité, aby o něm byla veřejnost dostatečně informována. V teoretické části se bakalářská práce zaměřuje na Probační a mediační službu ČR, její činnosti, hlavní pilíře a cíle a vymezení jednotlivých alternativních trestů a pojmů s tímto souvisejícími. V závěru teoretické části se bakalářská práce věnuje poskytovateli trestu obecně prospěšných prací. Empirická část se zaměřuje právě na poskytovatele trestu obecně prospěšných prací na Kroměřížsku. Pomocí Q-metodologie zjišťuje, jaká kritéria ovlivňují rozhodnutí odpovědných pracovníků při rozhodování, zda do své organizace umístí odsouzeného k trestu obecně prospěšných prací.

Klíčová slova:

Trest obecně prospěšných prací

Poskytovatel trestu obecně prospěšných prací

Probace

Mediace

Probační a mediační služba ČR

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with a sentence of community work in terms of responsible workers with providers Kromerizsko. Sentenced to community service is currently still the most alternative sanction imposed by us, and so we believe that it is important that it was communicated well. The theoretical part of the thesis focuses on the Probation and Mediation Service, their operations, major pillars and objectives and the definition of the alternative sentences and concepts associated with this. The end of the work is devoted to providers of community service. The empirical part is aimed at providers of community service on Kromerizsko. Using Q-methodology determines what criteria influence the decision by the staff when deciding whether to convict his organization places a penalty of community service.

Keywords:

Community Service Order

Providers of Community Service

Probation

Mediation

Probation and Mediation Service of the Czech Republic

Děkuji Mgr. Iloně Kočvarové, Ph.D., za odborné vedení práce a poskytování cenných rad a podkladů.

Dále děkuji jednotlivým odpovědným pracovníkům u poskytovatelů na Kroměřížsku za jejich ochotu a spolupráci, bez kterých by tato bakalářská práce nevznikla.

V neposlední řadě děkuji mé rodině a kolegům za trpělivost a podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Vendula Pecinová

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR	13
1.1 VYMEZENÍ POJMŮ PROBACE A MEDIACE	13
1.2 ČINNOST, HLAVNÍ PILÍŘE A CÍLE PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY ČR	14
1.3 JEDNOTLIVÉ ALTERNATIVNÍ TRESTY	15
1.3.1 Dohled probačního úředníka	16
1.3.2 Domácí vězení.....	16
1.4 TREST OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ.....	17
2 POSKYTOVATEL OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ	19
2.1 VYMEZENÍ POJMU POSKYTOVATEL, KDO JÍM MŮŽE BÝT	19
2.2 ČINNOST, PRÁVA A POVINNOSTI BĚHEM VÝKONU TRESTU OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ	20
2.3 DALŠÍ ČINNOST ODPOVĚDNÝCH PRACOVNÍKŮ PŘI REALIZACI VÝKONU TRESTU OPP	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
3 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	25
3.1 CÍL VÝZKUMNÉ ČÁSTI	25
3.2 STANOVENÍ PROBLÉMU	25
3.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR A ZPŮSOB JEHO VÝBĚRU	26
3.4 TECHNIKA SBĚRU DAT A METODY ANALÝZY DAT	26
3.5 POPIS VLASTNÍHO VÝZKUMU	27
3.6 VLASTNÍ VÝSLEDKY A DISKUSE.....	28
3.6.1 Všichni poskytovatelé	29
3.6.2 Poskytovatelé z městských organizací	31
3.6.3 Poskytovatelé z obecních úřadů	33
3.6.4 Poskytovatelé spolupracující dlouhodobě.....	35
3.6.5 Poskytovatelé spolupracující nově.....	36
3.6.6 Srovnání vybraných skupin poskytovatelů	38
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
LEGISLATIVA	45
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	46
SEZNAM TABULEK	47
SEZNAM PŘÍLOH	48

ÚVOD

Výběr tématu trestu obecně prospěšných prací z pohledu odpovědných pracovníků u poskytovatelů pro tuto bakalářskou práci ovlivnila práce na středisku Probační a mediační služby v Kroměříži.

Jednu z agend tvoří klienti odsouzení k trestu obecně prospěšných prací. Tento trest je alternativním trestem za trest odnětí svobody, který se u nás stále nejvíce ukládá. Na tomto trestu se odsouzený aktivně podílí – není tím myšlena samotná fyzická práce při výkonu trestu, ale právě plánování tohoto výkonu a tudíž i možnost ovlivnit délku, po kterou bude na tohoto člověka hleděno jako na odsouzeného. Další velkou výhodou je možnost odsouzeného normálně fungovat, nemění prostředí, ve kterém žije, je mu umožněno chodit do práce. Odsouzený má také jistou oporu v probačním pracovníkovi, se kterým má možnost probírat své problémy a v případě potřeby mu tento pracovník poradí, kam se v této tíživé situaci obrátit – jedná se o různé poradny (dluhové, sociální) dále intervenční centra, úřady práce, kontaktní centra, apod..

Jak již bylo zmíněno výše, trest obecně prospěšných prací je nejčastěji ukládaným trestem u nás, a tak se domníváme, že bychom o něm měli být dostatečně informovaní. Často slycháváme záměnu s termínem *veřejně prospěšné práce*, a to nejen z úst laiků, ale také z médií – v novinách, v televizních zprávách apod..

Dalším aspektem, který nás přiměl věnovat se tomuto tématu, je stále mylně zažitá představa o výkonu obecně prospěšných prací. Stále je pro klienty/odsouzené a jejich rodiny nová informace, že tento trest neznamená, že bude odsouzený poslán na náměstí zametat, přičemž bude mít na sobě oranžovou vestu s nápisem *trestanec*. Spousta klientů/odsouzených se uklidní, když je jim vysvětleno, že trest většinou vykonávají v areálu nějaké organizace, kde nikdo netuší, zda jde o trest nebo o běžnou práci.

Cílem naší práce, je informovat čtenáře o Probační a mediační službě České republiky, alternativních trestech a seznámit je s termínem poskytovatel obecně prospěšných prací, který je podle našeho názoru nedílnou a stále opomíjenou součástí celého výkonu trestu obecně prospěšných prací. Bez těchto poskytovatelů by nemohl být trest realizovatelný.

V empirické části se budeme věnovat právě těmto poskytovatelům trestu obecně prospěšných prací, konkrétně odpovědným pracovníkům, kteří rozhodují o tom, zda

jednotlivého odsouzeného přijmou do své organizace a tímto mu umožní výkon tohoto trestu. Zajímá nás, jaká kritéria tento pracovník zvažuje, při uvedeném rozhodování.

Pro výzkum byla použita metoda q-metodologie.

Přestože již na toto téma byly v minulosti napsány různé práce, věříme, že tato bakalářská práce nabídne čtenářům shrnutí těchto poznatků propojené s novými informacemi a obohatí je o další důležitou složku celého procesu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR

V první kapitole se zaměříme na Probační a mediační službu České republiky (dále jen PMS ČR), respektive na její činnost, cíl, hlavní pilíře a základní pojmy s ní související.

Tato kapitola má za cíl přiblížit tyto základní pojmy čtenářům, aby se mohli v dané oblasti lépe orientovat.

1.1 Vymezení pojmů probace a mediace

Pojem probace pochází z latinského slova *probare*, což znamená ověřovat, dohlížet, zkoušet (Inciardi, 1994).

Probací se tedy „rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným (dále jen „obviněný“) kontrola výkonu alternativních trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů“ (Zákon č. 257/2000 Sb., § 2 odst.).

Prostřednictvím probační činnosti je tedy realizován dohled probačního pracovníka nad uloženým alternativním trestem a opatřením. Takto pracovník PMS ČR dohlíží na pravomocně odsouzené k trestu obecně prospěšných prací, podmíněnému trestu s dohledem, trestu zákazu vstupu na sportovní či jiné společenské akce, podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem a propuštěné z ochranného léčení také spojené s dohledem. (Štern, 2010, str. 71)

Pojem mediace pochází rovněž z latinského slova, a to *medius, median*, tzn. střed nebo prostřední (Inciardi, 1994).

Mediace znamená „Mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediace lze provádět jen s výslovným souhlasem obviněného“ (Zákon č. 257/2000 Sb., § 2 odst.).

Mediační činnost zahrnují odborné, jasně stanovené, postupy proškolených pracovníků PMS ČR, které jsou realizovány v přípravném řízení (před rozhodnutím soudu či státního zástupce).

O mediaci můžeme mluvit, když se uskuteční setkání pachatele a oběti trestného činu/poškozeným. Toto setkání musí být osobní, přímé a hlavně dobrovolné a musí být uskutečněné za účasti mediátora. Mediátor je pracovník PMS ČR, který je nestranný a slouží jako jakýsi prostředník pro řešení konfliktu mezi výše zmíněnými. (Štern, 2010, str. 39)

Těchto setkání může být uskutečněno i více, to záleží na povaze a potřebách konkrétního případu a jeho aktérů. Mediační činnosti končí odbornou zprávou, kterou předává probační pracovník státnímu zástupci nebo soudci (záleží, v jaké fázi trestního řízení se případ nachází).

Součástí této zprávy může být také dohoda mezi pachatelem a poškozeným, kde se nejčastěji stanovuje výše a způsob uhrazení vzniklé škody.

Častou mylnou představou je, že mediace bývají uskutečňovány pouze za účelem sepsání dohody o náhradě finanční škody. Mediace je pro poškozeného také důležitá proto, že má možnost aktivně se podílet na trestním řízení, je mu umožněno přímo pachateli sdělit, jak mu bylo ublíženo a co musel kvůli této události prožít. Může se také přímo od pachatele dozvědět proč, a jak k trestnému činu došlo.

Pachatel na druhé straně může vidět, jak jeho čin zasáhl jiného člověka a dostává prostor se přímo omluvit.

1.2 Činnost, hlavní pilíře a cíle Probační a mediační služby ČR

PMS ČR je státní organizace spadající pod Ministerstvo spravedlnosti ČR zajišťující výkon alternativních trestů nespojených s trestem odnětí svobody.

Její činnost „vychází z **restorativního pojetí spravedlnosti** (z anglického *restore* – obnovit, uzdravit)“ (Matoušek et al., 2010, str. 285).

Zehr mluví o pavučině vztahu, jíž jsme všichni určitým způsobem spojeni. Trestný čin podle něj způsobuje zpřetrhání pavučiny a restorativní justice se snaží hledat, jak tyto vztahy obnovit. (2003)

V trestní justici proto vznikla nová, multidisciplinární, profese, sloučená sociální prací a právem (zejména trestním) – probační pracovník (úředník/asistent). (Štern 2010, str. 39)

Ještě dnes se vedou různé spekulace o tom, co vlastně musí probační pracovník znát. Je to právník, kurátor, psycholog nebo sociální pracovník? Probační pracovník není ani jedno a zároveň vše dohromady.

Je jasné, že není možné aby jedna osoba podrobně zvládala tyto jednotlivé profese. Probační pracovník z každé oblasti využívá potřebné odborné poznatky. Z oblasti práva se musí pracovník PMS ČR orientovat v zákonech (Trestní zákoník, Zákon o Probační a mediační službě ČR, Zákon o obětech trestných činnů, atd.). Dále je v kontaktu s orgány činnými v trestním řízení.

V rámci sociální oblasti komunikuje s klienty a spolupracujícími organizacemi (výchovné ustavy, školy, městské a obecní úřady, instituce poskytující výkon alternativních trestů, atd.), kterým musí mimo jiné umět srozumitelně předat právní informace. Dále v případě potřeby odkazuje klienty příslušné odborné pomoci (sociální poradny, intervenční centra, kontaktní centra aj.).

„Činnost PMS směřuje k tomu, aby byly naplněny následující tři základní cíle:

1. **Integrace obviněného** – PMS směřuje k začlenění obviněného do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který usiluje o obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, o jeho uplatnění a seberealizaci.
2. **Participace poškozeného** – PMS se snaží o zapojení poškozeného do „procesu“ odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry v právní systém.
3. **Ochrana společnosti** – PMS přispívá k ochraně společnosti řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a zajištěním uložených alternativních trestů a opatření.“ (Matoušek et al., 2010, str. 286).

Činnost PMS ČR je určena tedy osobám, které se dostali do konfliktu se zákonem, ať už jako pachatel nebo poškozený.

1.3 Jednotlivé alternativní tresty

V této části se budeme věnovat jednotlivým alternativním trestům. Vyjmenujeme a stručně popíšeme tresty, které jsou realizovány prostřednictvím PMS ČR s výjimkou trestu obecně prospěšných prací, na který se zaměříme v další části práce.

1.3.1 Dohled probačního úředníka

Soud může obviněného podmíněně odsoudit spolu s uložením dohledu probačního úředníka, dále může být dohled realizován v rámci podmíněného upuštění od potrestání spolu s uložením dohledu či v případě vyslovení dohledu při propuštění obviněného z vazby.

Ať už se jedná o kteroukoliv variantu, realizace dohledu má stejné základní zásady.

„Dohledem se rozumí pravidelný osobní kontakt pachatele s úředníkem Probační a mediační služby (dále jen „probační úředník“), spolupráce při vytváření a realizaci probačního plánu dohledu ve zkušební době a kontrola dodržování podmínek uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 49 odst. 1).

V praxi to znamená, že odsouzený se stává klient PMS ČR, je tedy podmíněně odsouzený a musí docházet na pravidelné konzultace. Klient je takto pracovníkem PMS ČR kontrolován, zda vede řádný život – dodržuje právní řád, plní si své povinnosti vůči státu (např. vyživovací povinnost) a společnosti nebo se nedopouští nových trestných činů.

Četnost konzultací uskutečněných v rámci realizace dohledu závisí na povaze trestného činu, za který byl klient/odsouzený odsouzen, délce trvání dohledu a chování klienta. Zpravidla tyto konzultace bývají ze začátku realizace dohledu nastaveny 1x za měsíc, u náhrady vazby dohledem 1x za 14 dní.

1.3.2 Domácí vězení

Trest domácího vězení je novějším alternativním trestem za trest odnětí svobody, který v České republice díky novému trestnímu zákoníku dostal příležitost. (Štern, 2010, str. 149)

„Trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určeném obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 5.00 hodin. S přihlédnutím k poměrům pachatele může soud stanovit odlišnou dobu zdržování se v určeném místě, popř. povolit navštěvování pravidelných bohoslužeb či náboženských shromáždění ve dnech pracovního klidu a volna. Trest je ukládán pachatelům starším 15 let, přičemž doba trvání domácího vězení může být až dva roky“ (Štern et al., 2010, str. 150).

Jak uvádí Štern, pachatel musí vždy před rozhodnutím dát soudu písemný slib (prostřednictvím PMS ČR), že se bude, v případě uložení mu tohoto trestu, zdržovat

na uvedené adrese v době určené soudem, a že bude spolupracovat s pracovníky PMS ČR tak, že je bude pouštět do svého obydlí při namátkových kontrolách výkonu trestu. (2010, str. 150)

Laicky bychom mohli říci, že trest domácího vězení je nejpřísnějším alternativním trestem. Ač se to nezdá, k trestu odnětí svobody je od tohoto trestu opravdu jen krůček. Výhodou je, že soud zohledňuje u odsouzeného, zda dochází do zaměstnání a na základě toho stanoví čas, kdy se odsouzený musí zdržovat na uvedené adrese.

Na závěr uvádíme, že trest domácího vězení je zpoplatněn ve výši 50,- Kč za den výkonu trestu (stejně jako pobyt ve vězení).

1.4 Trest obecně prospěšných prací

V této části se budeme zabývat trestem obecně prospěšných prací (dále jen OPP). Tomuto tématu jsme vyhradili samostatnou část, protože tento alternativní trest se objeví ve výzkumné části práce.

Trest OPP byl u nás do praxe zaveden již v polovině 90. let 20. století, řadíme jej tedy mezi nejstarší trestněprávní instituty. Je určen pro pachatele méně závažných trestných činů, tzn. s horní hranicí trestní sazby do 5 let. (Matoušek, 2010, str. 295)

Státem vynaložené prostředky pro trestní řízení mají být tímto odsouzeným pachatelem navráceny právě obecně prospěšnými pracemi. Odsouzený má tak možnost „zaplatit“ svůj dluh státu.

„Trest obecně prospěšných prací může soud uložit ve výměře od 50 do 300 hodin“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 63 odst. 1).

Odsouzený se v rámci výkonu trestu může aktivně podílet na jeho utváření, spolu s probačním pracovníkem vybírá vhodnou organizaci, kde bude daný trest vykonávat, spolupodílí se na rozvržení práce (dle potřeb instituce a možnostech odsouzeného), kdy je mu umožněno docházet do zaměstnání či péči o děti. Dále spatřujeme velkou výhodu v tom, že je trest koncipován tak, že se „na pachatele, kterému byl uložen trest obecně prospěšných prací, hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 65 odst. 4). Je zde tedy oceněna i snaha odsouzeného.

Tyto práce je však „odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do dvou let ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 65 odst. 1).

Jestliže během tohoto výkonu odsouzený plnil další povinnosti a omezení uložené soudem a vedl řádný život, nebrání mu nic po vykonání trestu k začlenění se opět do společnosti bez záznamu v trestním rejstříku. (Štern, 2010, str. 90)

V praxi se tedy odsouzený hledající zaměstnání nemusí obávat, že by jej záznam v rejstříku zatížil dlouhodobě natolik, že by měl problém s přijetím do nového pracovního poměru.

Jak bylo již zmíněno, tyto práce odsouzený vykonává pro určitou instituci. Tomuto tématu je věnována druhá kapitola teoretické části.

2 POSKYTOVATEL OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ

V první kapitole jsme tedy vymezili základní pravidla trestu OPP. Tato kapitola se bude zabývat důležitou složkou výkonu tohoto trestu, konkrétně *místem* výkonu.

„Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům odsouzeného“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 62 odst. 3).

V praxi se tyto organizace nazývají poskytovatel výkonu trestu OPP, jelikož poskytují práce odsouzeným. Bez poskytovatelů by nemohl být trest OPP realizován.

2.1 Vymezení pojmu poskytovatel, kdo jím může být

Z výše citovaného zákona je zřejmé, že poskytovatel musí být buď státní, nebo nestátní nezisková organizace. Cílem je, prostřednictvím těchto prací, alespoň do určité míry, „splatit“ státu prostředky, které byly vynaloženy během trestního řízení – na práci policie, státního zastupitelství, soudu a PMS ČR.

PMS ČR při prvotním kontaktu s odsouzeným (či obviněným v rámci předjednání trestu OPP), jedná o vhodném místě výkonu trestu. Při tomto výběru mohou nahlédnout do katalogu poskytovatelů OPP.

V tomto celorepublikovém elektronickém katalogu jsou evidováni všichni poskytovatelé OPP na území České republiky, do kterého mají přístup soudci, vyšší soudní úředníci a právě pracovníci PMS ČR. Aby mohl být poskytovatel OPP do takového katalogu zařazen, musí splňovat zákonné podmínky OPP a projevit zájem tyto práce poskytovat. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 91 - 92)

Svůj zájem shrne do standardizovaného požadavku, který odráží aktuální možnosti a potřeby prací – kolika odsouzeným mohou poskytnou práce, v jakém rozsahu hodin, v jaké denní i roční době (zda jde o sezónní práce). Dále do požadavku zaznamenávají, jaké mají konkrétní požadavky na odsouzené a na PMS ČR, tzn. zda požadují odsouzeného pouze

za nedbalostní trestné činy, zda chtějí před rozhodnutím odsouzeného nejprve vidět nebo zda celou věc chtějí prvně probrat s pracovníkem PMS ČR. Tento požadavek následně slouží pracovníkům PMS ČR pro lepší koordinaci komunikace mezi ním-odsouzeným-poskytovatelem. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 92)

Dále může poskytovatel vypsat konkrétní práce, které budou případně v jeho organizaci odsouzení vykonávat – může se jednat o obecné pomocné a úklidové práce či o práce odborného charakteru, jako jsou např. zednické, tesařské či jiné řemeslnické práce.

Jak bylo již výše zmíněno, poskytovatelem mohou být různé organizace s velmi odlišným zaměřením činnosti – školy (mateřské, základní, střední, apod.), domovy pro osoby se zdravotním postižením, zvláštním režimem, pro seniory, obecní či městské úřady atd.

Každá organizace je tedy zjevně jiná, včetně rozdílných odpovědných pracovníků, kteří mají na starosti realizaci výkonu trestu OPP. Z tohoto důvodu nám v tuto chvíli vyvstává otázka: *Co jednotliví odpovědní pracovníci u těchto poskytovatelů zvažují, co je konkrétně zajímavé, když je pracovník PMS ČR osloven, že by do jejich organizace chtěl umístit odsouzeného na výkon trestu OPP?*

2.2 Činnost, práva a povinnosti během výkonu trestu obecně prospěšných prací

O konkrétním místě výkonu, konkrétním poskytovateli, rozhoduje soud usnesením o nařízení místa výkonu trestu OPP, který vydá na základě podkladu, jenž sepiše pracovník PMS ČR na základě komunikace s poskytovatelem a odsouzeným. V tomto podkladu je sepsáno místo výkonu trestu, osoba odpovědná za výkon trestu u poskytovatele a kontakt, dále druh a časové rozpětí výkonu práce a v neposlední řadě údaje o odsouzeném. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 92 - 93)

„Po nařízení výkonu trestu je odsouzený povinen dostavit se na středisko PMS, kde je stanoven termín, v němž se dostaví k poskytovateli OPP“ (Štern et al., 2010, str. 93).

Následně poskytovatel OPP a odsouzený uzavírají dohodu, ve které je stanovena doba, za níž je odsouzený povinen trest OPP vykonat, dále jsou zde vymezena základní pravidla jejich spolupráce. Tato dohoda se sepisuje ve dvou vyhotoveních – jedno náleží odsouzenému, druhé poskytovateli a kopie k této dohodě přísluší PMS ČR do spisu odsouzeného. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 93)

Ještě před započítáním výkonu trestu OPP, je poskytovatel povinen poučit odsouzeného o bezpečnosti práce a sepsat s ním harmonogram prací s konkrétními termíny výkonu OPP. V tuto chvíli již může odsouzený začít s OPP. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 93)

„Jestliže pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací nevede řádný život, vyhýbá se nástupu výkonu trestu, bez závažného důvodu poruší sjednané podmínky výkonu trestu obecně prospěšných prací, jinak maří výkon tohoto trestu nebo zaviněně tento trest ve stanovené době nevykonává, může soud přeměnit, a to i během doby stanovené pro jeho výkon, trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek" (Zákon č. 40/2009 Sb., § 65 odst. 2)

I přes poučení odsouzených o jeho povinnostech se stává, že někteří řádný život nevedou (dochází k recidivě, neplní soudem uložené povinnosti, apod.) nebo se přímo vyhýbají výkonu trestu. Pokud pracovník PMS ČR již vyčerpал všechny možnosti motivovat odsouzeného k respektování jeho povinností, informuje o tom příslušný soud (ten, který rozhodl o trestu) tak, že podá návrh na přeměnu trestu OPP. V tomto návrhu může dát také podnět ke konkrétnímu trestu, o kterém by měl soud nyní rozhodnout – peněžitý trest, trest domácího vězení, trest odnětí svobody. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 93)

Poskytovatel má také, v případě nevhodné komunikace ze strany odsouzeného či z jiných závažných důvodů, možnost odstoupit od dohody, tzn. ukončit spolupráci s odsouzeným. V tuto chvíli, po zvážení všech okolností, si buď musí odsouzený najít nového poskytovatele, nebo pracovník PMS ČR přistoupí k návrhu na přeměnu viz výše.

Pokud není nutné jinak, pracovník PMS ČR si minimálně 1x za měsíc zjišťuje aktuální stav výkonu trestu od poskytovatele a zpravidla 1x za 3 měsíce jezdí na kontrolu odsouzeného při výkonu prací. Pokud odsouzený trest OPP řádně vykoná, odpovědný pracovník u poskytovatele dá tuto informaci vědět PMS ČR, která zašle zprávu spolu s harmonogramem příslušnému soudu. Na základě této zprávy dochází u odsouzeného k vymazání záznamu z výpisu z rejstříku trestů, nyní se tedy na odsouzeného hledí, jako by odsouzen nebyl. (Talandová *In Štern*, 2010, str. 93)

2.3 Další činnost odpovědných pracovníků při realizaci výkonu trestu OPP

Jak již bylo uvedeno v minulé části, každý poskytovatel je jiný, resp. každý odpovědný pracovník u poskytovatele má jiné osobní a profesní znalosti a zkušenosti a odlišný pohled na výkon trestu. Odpovědnými pracovníky mohou být tedy jak starostové obcí, ředitelé organizací s managerským vzděláním, tak i právě sociální pracovníci či jiní zaměstnanci přímo s humanitním vzděláním zaměřené právě na práci s lidmi. V každém případě je nutné brát na zřetel skutečnost, že všichni tyto pracovníci přímo komunikují s odsouzeným, na kterého může toto jednání velmi působit. Přestože by se totiž mohlo zdát, že poskytovatel pouze zadá odsouzenému práci, je nutné si uvědomit, že v tuto chvíli také do určité míry plní roli sociálního pracovníka, jelikož je s odsouzeným v bezprostředním kontaktu a tudíž může mít na odsouzeného největší vliv, protože se procesy mezilidského jednání a vnímání realizují „především v aktuálním styku s druhým člověkem“ (Čírtková, 2004, str. 217). Samozřejmě je jasné, že toto jednání „je poznamenáno laickým přístupem a nelze ho zaměňovat se systematickým a kvalifikovaným poznáváním osobnosti“ (Čírtková, 2004, str. 217).

Z tohoto důvodu spatřujeme jako důležité v našem výzkumu dále zjistit, zda je pro odpovědné pracovníky u poskytovatelů důležité předem vědět, jak budou s odsouzeným komunikovat či zda mají ve své organizaci udělat nějaká bezpečnostní opatření.

V samotné realizaci výkonu trestu OPP je bezpochyby nutné, aby byla kvalitní komunikace mezi pracovníkem PMS ČR a odpovědným pracovníkem u poskytovatele. Během výkonu trestu OPP totiž může u odpovědných pracovníků u poskytovatelů docházet k určitým etickým problémům, podobně jako při práci u sociálních pracovníků.

„Etické problémy vznikají v situaci, kdy je evidentní, jak by měl sociální pracovník rozhodnout, ale toto rozhodnutí se mu osobně příčí“ (Matoušek et al. 2008, str. 24). Příkladem je situace, kdy je odpovědným pracovníkem starosta obce, jejíž obyvatel zde vykonává trest OPP a tento trest není vykonáván v souladu s povinnostmi a tudíž by měl starosta takového odsouzeného, ke kterému má již určitý osobní vztah, nahlásit PMS ČR, která by učinila patřičné kroky, které by mohly vést až k soudnímu jednání.

Zde opět spatřujeme nutnost věnovat poskytovatelům dostatečnou pozornost, kdy by měl pracovník PMS ČR s odpovědnými pracovníky u poskytovatelů neustále komunikovat

o možných situacích, vyjasnit jejich roli v celém výkonu trestu, jejich práva a povinnosti a zdůraznit, že řešení možných problémů je činností PMS ČR a odpovědností odsouzeného.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

V teoretické části jsme shrnuli základní poznatky vztahující se k realizaci výkonu trestu OPP. Nyní se dostáváme k praktické části této práce.

Obecné pojmy nám měly pomoci k lepší orientaci a pochopení dané problematiky. Ve výzkumné části se budeme zabývat, jaká kritéria jsou pro odpovědné pracovníky u poskytovatelů na Kroměřížsku důležitá, když zvažují, zda ve své organizaci umožní výkon trestu OPP. Snažíme se přinést nový náhled, který byl získán vlastním výzkumem, jehož výsledky interpretujeme.

3.1 Cíl výzkumné části

Cílem našeho výzkumu je **hodnocení Q-typů z hlediska zkoumaných skupin respondentů.**

Zajímá nás, jak se tato míra vnímání důležitosti tvrzení liší u odpovědných pracovníků **v městských organizacích** a u odpovědných pracovníků **na obecních úřadech** a zároveň jak se míra vnímání důležitosti liší **u dlouhodobých** poskytovatelů a u poskytovatelů **nových**.

Budeme se zabývat zkoumáním výroků pomocí Q-metodologie.

3.2 Stanovení problému

Skutečnosti, na základě kterých se odpovědní pracovníci u poskytovatelů rozhodují o umístění odsouzených do své organizace, bývají různé. V rámci přímého jednání s těmito odpovědnými pracovníky často zjišťujeme, že pro každého z nich jsou důležité jiné informace. Často bývá také rozdílná jejich první otázka, když jsou osloveni, že má PMS ČR odsouzeného klienta, který by měl zájem pracovat v jejich organizaci. To je jistě způsobeno mimo jiné osobními a pracovními znalostmi a zkušenostmi. V rámci celkového souboru se vnímání těchto aspektů individuálně liší. Výraznější rozdíl v základních otázkách a komunikaci lze však pozorovat u odpovědných pracovníků, kteří jsou již dlouhodoběji spolupracujícími v rámci výkonu trestu OPP, a tudíž již mají zkušenosti s tímto trestem a u odpovědných pracovníků, kteří jsou osloveni poprvé.

Dlouhodobí poskytovatelé, dle našeho názoru, již mají přehled o tom, jak samotná realizace výkonu trestu OPP vypadá, jaké mají základní povinnosti, práva a jakým způsobem komunikují s PMS ČR. Noví poskytovatelé se více informují o jednotlivých

krocích a opatřeních, které mají ve své organizaci učinit. Všechny tyto faktory, se dle našeho názoru, promítají do rozhodování, zda si do své organizace odsouzeného „pustí“.

V návaznosti na výše popsané si klademe **výzkumné otázky**:

Jak se liší vnímání důležitosti výroků u dlouhodobých poskytovatelů a u poskytovatelů nových?

Jak se liší vnímání důležitosti výroků u odpovědných pracovníků na obecních úřadech a u odpovědných pracovníků ve městských organizacích?

3.3 Výzkumný soubor a způsob jeho výběru

Výzkumný soubor tvořili odpovědní pracovníci u poskytovatelů spolupracující s Probační a mediační službou ČR, střediskem Kroměříž (dále jen odpovědní pracovníci). Jednalo se celkem o 30 pracovníků. Ti byli tvořeni dvěma skupinami: 15 odpovědných pracovníků pracujících v městských organizacích (mateřské a základní školy, technické služby, domovy pro osoby se zdravotním postižením apod.) a 15 odpovědných pracovníků pracujících na obecních úřadech.

Dále, z celkového počtu 30 pracovníků, tvořilo 15 odpovědných pracovníků u poskytovatelů, kteří v rámci realizace trestu OPP spolupracují dlouhodobě a 15 odpovědných pracovníků, kteří se s trestem OPP setkávají nově.

Tabulka 1: Charakteristika celkového vzorku

	Městské organizace	Obecní úřady	Celkem
Dlouhodobí poskytovatelé	7	8	15
Noví poskytovatelé	8	7	15
Celkem	15	15	30

3.4 Technika sběru dat a metody analýzy dat

V našem výzkumu byla respondentům předložena sada 60 výroků, tzv. Q typů. Každý výrok byl zapsán na samostatné kartičce, respondenti měli za úkol rozřadit tyto kartičky podle předložené škály, kdy každému bodu škály příslušel určitý počet Q-typů.

Tato škála byla jedenáctistupňové, přičemž každému stupni byla dle respondenta přisuzována jiná důležitost – od *naprosto nesouhlasím*, až po *naprosto souhlasím*.

„Důležité je poznamenat, že stimuly jsou porovnávány mezi sebou. Zařazení dvou určitých výroků na levý konec škály tak nemusí znamenat, že s nimi dotázaný nesouhlasí vůbec, ale že s nimi souhlasí relativně *nejméně* při porovnání se zbytkem“ (Zagata, 2008).

Po každém Q třídění následoval doplňující komentář k doplnění výroků s každým respondentem, který měl za cíl vysvětlit uskutečněné třídění a zjistit okolnosti, které respondenta vedli k tomuto rozhodnutí.

3.5 Popis vlastního výzkumu

Q-typy byly sestaveny na základě předešlé zkušenosti spolupráce s poskytovateli, po zajištění potřebného vzorku respondentů bylo domluveno osobní setkání. Tato setkání se uskutečňovala vždy v prostorách organizace, kde jsou případné tresty OPP vykonávány. Sběrání údajů datujeme od 11/2013 do 3/2014, tedy **cca 5 měsíců**.

Většinou respondenti uskutečnili Q třídění samostatně za přítomnosti realizátorky výzkumu, mohli se tedy v případě jakékoliv nejasnosti či nepochopení určitému Q-typu dotázat.

Respondenti byli seznámeni s tím, že toto Q třídění je anonymní a jeho provedení z jejich strany je zcela dobrovolné. Jelikož byl výzkum předem telefonicky ohlášen, žádný z respondentů jej na místě neodmítl uskutečnit.

Respondentům bylo tedy na místě předáno 60 kartiček s výroky, které měli roztrždit do jedenáctistupňové škály podle důležitosti, kdy jim předem byla položena otázka: *Co je pro Vás podstatné při rozhodování, zda do své organizace umístíte odsouzeného k trestu obecně prospěšných prací?*

U každého třídění byl sledován čas trvání, respondenti však nebyli časově omezeni.

Po dokončení Q třídění byly výroky zapsány do připraveného archu tak, jak byly respondentem rozděleny, přičemž respondenti krátce vysvětlili, co je vedlo k rozhodnutí na marginálních stranách škály (naprosto důležité a naprosto nedůležité).

Výzkumný soubor jsme rozdělili do 4 skupin (1. poskytovatelé ve městě v porovnání s 2. poskytovatelé v obci, 3. poskytovatelé dlouhodobě spolupracující v porovnání s 4. poskytovatelé nově oslovení). U každé skupiny jsme sestavili pořadí 5 nejvíce

důležitých výroků (zahrnující skupinu 11 naprosto důležité a skupinu 10 více důležité) a 5 nejméně důležitých výroků (zahrnující skupinu 1 naprosto nedůležité a skupinu 2 více nedůležité). V rámci každé skupiny jsme na základě získaných výsledků sestavili tabulku a k jednotlivým Q-typům jsme dali souhrnné vysvětlení získané od příslušných respondentů.

3.6 Vlastní výsledky a diskuse

V této části prezentujeme výsledky, které jsme uskutečněným výzkumem získali a také připojujeme vlastní komentář, což má napomoci v orientaci prezentovaných výsledků.

Jak jsme již uvedli výše, snažíme se zachytit rozdíly u 4 zvolených skupin. I přesto, že se u těchto skupin často objevuje podobné řazení výroků (podobné vnímání důležitosti), mnohdy se liší vysvětlení k tomuto řazení.

„Při rozboru údajů věnujeme (vedle průměrného hodnocení) pozornost také hodnotám směrodatné odchylky. Směrodatná odchylka vypovídá o tom, jak dalece jsou experti při hodnocení daného Q-typu zajedno, resp. Jak dalece se v názorech na význam daného Q-typu liší“ (Chráska, 2007, str. 233).

Zaznamenaný čas, po který byla jednotlivá Q třídění uskutečňována, záměrně uvádíme pouze u skupin dlouhodobých a nových poskytovatelů, kde je patrná výraznější změna.

3.6.1 Všichni poskytovatelé

Nejprve se podíváme na výroky, které považují za nejvíce a nejméně důležité všichni respondenti.

Tabulka 2: Všichni respondenti - nejvíce důležité

Všichni respondenti - nejvíce důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	42. zda se mohou dostat do nějakých problémů	7,83	1,53
2	4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného	7,47	1,52
3	21. jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)	7,40	1,60
4	5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným	7,07	1,77
5	2. co odsouzený udělal	6,83	2,62

Z tab. č. 2 je zřejmé, že pro všechny respondenty jsou nejvíce důležitá bezpečnostní opatření, kdy je pro ně nejzásadnější zjištění, zda se mohou dostat do nějakých problémů či kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného. Dále je pro respondenty rozhodující, aby měli předem představu o časových možnostech odsouzeného a dále o tom, co odsouzený udělal.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

K prvnímu výroku *zda se mohou dostat do nějakých problémů*, respondenti uváděli, že než se rozhodnou, chtějí znát možná rizika výkonu trestu. Jelikož odsouzený bude pracovat fyzicky a může dojít k drobnému zranění, respondenty dále zajímá, jak se v praxi řeší, *kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného*. Z důvodu zabezpečení organizace a přidělení odsouzeného k příslušnému pracovníkovi v organizaci přikládali respondenti větší důležitost výroku *jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)*. *Kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným*, respondenti zmiňovali v rámci ošetření rizik a zvědavosti, jakou roli by v tomto případě zastávali. Odpovědi k výroku *co odsouzený udělal*, se dělily na 2 kategorie: 1. kategorii tvořili respondenti, kteří trestnou činnost chtějí znát kvůli bezpečnostním opatření, aby si např. do své organizace (kde jsou děti) „nepustili“ násilníka či odsouzeného za sexuálně motivovanou trestnou činnost. 2. kategorie uvedla, že je toto zajímá pouze ze zvědavosti.

Tabulka 3: Všichni poskytovatelé - nejméně důležité

Všichni respondenti - nejméně důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrná hodnota	Směrodatná odchylka
1	10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá	2,80	1,80
2	44. zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného	2,87	1,67
3	25. zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň	3,43	2,25
4	14. z jaké rodiny odsouzený pochází	3,47	2,87
5 - 6	50. kde v zákoně mohou najít informace o trestu OPP	3,53	1,59
5 - 6	54. zda se mohou v rámci restorativních principů zapojit i jinak	3,53	2,08

Tabulka č. 3 nám zobrazuje, co všechny respondenty při rozhodování o umístění odsouzeného do své organizace zajímá nejméně. Jak vidíme, nejméně je zajímavé, kam PMS ČR zasílá informace o výkonu trestu OPP, zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného, zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň. Na této škále dosáhly stejného bodového odhodnocení 2 výroky, které se umístili na 5. a 6. místě.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že *kam informace o výkonu trestu Probační a mediační služba zasílá*, není pro jejich činnost nijak důležité. Dále je většině respondentů jasné, že obecně prospěšné práce jsou bezplatné a výhodou pro ně, jako poskytovatele, je přímo vykonaná práce, proto na tuto stranu škály stavěli výrok *zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného*. Pro respondenty také není při rozhodování o umístění odsouzeného důležité, *zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň*. K výroku *z jaké rodiny odsouzený pochází*, uvedli, že původ odsouzeného je pouze jeho osobní záležitost a na základě toho jej nebudou posuzovat. Dále uvedli, že pokud budou chtít studovat legislativu trestu obecně prospěšných prací, jsou schopni si ji najít, a tudíž v této chvíli je nezajímavé, *kde v zákoně mohou najít informace o trestu OPP*. Většina respondentů vyjádřila aktuální pracovní vytíženost, kdy pro ně není možné realizovat v rámci trestu OPP ještě další činnosti – *zda se mohou v rámci restorativních principů zapojit i jinak*. Někteří k tomuto uvedli, že jejich činnost nespočívá v sociální sféře a tudíž nemají zkušenosti s takto orientovanou prací.

3.6.2 Poskytovatelé z městských organizací

V této části uvedeme nejvíce a nejméně důležité výroky z pohledu respondentů pracujících v městských organizacích. V rámci těchto organizací se výzkumu účastnili pracovníci mateřských a základních škol, dále pracovníci městských úřadů, technických služeb a domovů pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením a domovů pro osoby se zvláštním režimem.

Tabulka 4: Poskytovatelé z městských organizací - nejvíce důležité

Poskytovatelé z městských organizací - nejvíce důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	21. jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)	8,00	1,26
2	42. zda se mohou dostat do nějakých problémů	7,80	1,64
3	4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného	7,47	1,50
4	5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným	7,07	1,29
5	28. zda si mohou odsouzené vybírat	6,67	2,09

V tabulce č. 4 se nám zobrazují výroky podobné jako u všech respondentů – tedy ty výroky, které se týkají bezpečnostních opatření a časových možností odsouzených. Větší důležitosti zde ovšem nabylo tvrzení týkající se výběru odsouzených.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenty v první řadě zajímá *jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)*, s jakým harmonogramem prací mají u konkrétního odsouzeného předběžně počítat, až na základě toho se rozhodnou. Dále zde respondenti opět staví na přední příčku bezpečnost ve své organizaci, *zda se mohou dostat do nějakých problémů*. K výroku *kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného*, většina respondentů uvedla, že se zajímají o rizika spojená s pracemi. Výjimkou bylo vysvětlení, že by se na to respondent běžně nezeptal, pouze když tento výrok měl přiřadit, připadalo mu, že by to mělo být důležité. Jelikož respondenti pouštějí odsouzeného do budovy své organizace a je jim jasné, že k trestu OPP mohou být odsouzení za majetkovou trestnou činnost, zajímá je, *kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným*. U výroku *zda si mohou odsouzené vybírat* je

pro respondenty důležité, zda mohou na základě informací, které od PMS ČR dostali (počet hodin OPP, časové možnosti odsouzeného, doba výkonu trestu, apod.), odsouzeného odmítnout.

Tabulka 5: Poskytovatelé z městských organizací - nejméně důležité

Poskytovatelé z městských organizací - nejméně důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	14. z jaké rodiny odsouzený pochází	1,80	2,17
2 - 3	10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá	2,73	1,81
2 - 3	44. zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného	2,73	1,81
4 - 6	38. z jakých poměrů odsouzený pochází	3,40	2,33
4 - 6	45. jaký je rozdíl mezi OPP a veřejně PP	3,40	1,54
4 - 6	59. zda mohou odsouzeného využít i o víkendu či ve večerních hodinách	3,40	2,47

Z tabulky č. 5 můžeme vyčíst, co považují za nejméně důležité odpovědní pracovníci u poskytovatelů v městských organizacích, přičemž stejného hodnocení dosáhly na 2. - 3. místě dva výroky a na 4. – 6. místě hned tři výroky. Oproti všem poskytovatelům, poskytovatelé z městských organizací častěji přikládali menší důležitost informacím, jaký je rozdíl mezi obecně prospěšnými a veřejně prospěšnými pracemi, z jakých poměrů odsouzený pochází a zda mohou odsouzeného využít k obecně prospěšným pracím i o víkendu či ve večerních hodinách.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že osobní zázemí odsouzeného znát nepotřebují, proto za nejméně důležité považují výrok - *z jaké rodiny odsouzený pochází*. Dle respondentů také není potřebná informace, která by ovlivnila jejich rozhodnutí, *kam PMS zasílá informace o výkonu trestu*. V rámci obecně prospěšných prací respondenti neočekávají finanční odměnu, tzn. nezajímá je, *zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného*. Stejně tak jako rodina odsouzeného i *z jakých poměrů odsouzený pochází*, je dle respondentů informace, kterou k realizaci výkonu trestu znát nepotřebují. *Jaký je rozdíl mezi obecně a veřejně prospěšnými pracemi* je pro respondenty běžně známá skutečnost a

tudíž neovlivní jejich rozhodnutí. Jelikož se většinou jedná o organizace, které mají možnost nabídnout práce v „běžnou pracovní dobu“, resp. v tuto dobu pověří odpovědného pracovníka, který na odsouzeného bude dohlížet, respondenty nezajímá, *zda mohou odsouzeného využít i o víkendu či ve večerních hodinách.*

3.6.3 Poskytovatelé z obecních úřadů

Nyní budeme věnovat svou pozornost nejvíce a nejméně důležitým výroků z pohledu odpovědných pracovníků, kteří pracují na obecních úřadech. Tato skupina poskytovatelů je na Kroměřížsku hojně zastoupena, nejčastěji zde vykonávají práce odsouzení, kteří přímo v obci bydlí, a tedy přímo znají starosty obce. Odpovědnými pracovníky jsou tedy starostové nebo místostarostové obcí, kteří odsouzeného často dobře znají.

Tabulka 6: Poskytovatelé z obecních úřadů - nejvíce důležité

Poskytovatelé z obecních úřadů - nejvíce důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	2. co odsouzený udělal	7,93	1,91
2	42. zda se mohou dostat do nějakých problémů	7,87	1,41
3	4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného	7,47	1,54
4	7. co mají dělat, když odsouzený nebude chodit vykonávat	7,13	1,31
5	5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným	7,07	2,14

V tabulce č. 6 jsou tedy zaznamenány výroky, které považují poskytovatelé z obecních úřadů za nejdůležitější. Opět se nám zde promítá bezpečnost, kdy se poskytovatelé „chrání“ před případnými problémy. Změnou ovšem je, že výrok co odsouzený udělal, se nyní dostalo na přední místo.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Jelikož prakticky v každém případě má zájem na konkrétní obci vykonávat trest OPP obyvatel této obce, respondenti jsou zvědaví, *co odsouzený udělal*. K výroku *zda se mohou dostat do nějakých problémů* uvedli, že chtějí vědět vše o bezpečnosti strážce realizace výkonu trestu OPP. Respondenti se opět tzv. chrání před případnými problémy,

proto je pro ně důležité, *kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného*. Jelikož často respondenti osobně znají odsouzeného, chtějí vědět, zda mohou na něj jít přímo zazvonit a „vytáhnout“ jej do práce – v rámci výroku *co mají dělat, když odsouzený nebude chodit vykonávat*. Stejně tak kvůli bezpečnosti chtějí respondenti vědět, *kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným*, resp. co by se dělo, pokud by odsouzený způsobil nějakou škodu (např. na svěřeném náradí).

Tabulka 7: Poskytovatelé z obecních úřadů - nejméně důležité

Poskytovatelé z obecních úřadů - nejméně důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	25. zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň	2,53	2,31
2	10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá	2,87	1,78
3	54. zda se mohou v rámci restorativních principů zapojit i jinak	2,93	1,81
4 - 5	44. zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného	3,00	1,51
4 - 5	50. kde v zákoně mohou najít informace o trestu OPP	3,00	1,79

Když se zaměříme na tabulku č. 7, zjistíme, že se nám v porovnání se všemi poskytovateli změnilo pouze pořadí, v jakém těmto výroky přisuzovali důležitost. Opět se nám shodují body u výroky, které se v této skupině umístily na pomyslném 4. – 5. místě.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že informace *zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň* je předem nezajímá, to by řešili až v případě potřeby. *Kam informace o výkonu trestu PMS zasílá*, dle respondentů, pro ně není nijak důležitá. Jelikož tyto respondenti nejsou kvalifikovaní pracovníci z oblasti sociálních služeb, ale spíše lidé, kteří se zabývají hospodařením obce, často uváděli, že *zda se mohou v rámci restorativních principů zapojit i jinak* je naprosto mimo jejich schopnosti a možnosti. Dále uvedli, že je jim známo, že se za OPP neplatí, proto je při rozhodování neovlivňuje výrok *zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného*. *Kde v zákoně mohou najít informaci o trestu OPP*, opět označili čistě za nepotřebnou informaci při rozhodování.

3.6.4 Poskytovatelé spolupracující dlouhodobě

Nyní se zaměříme na ty odpovědné pracovníky, kteří jsou v rámci realizace výkonu trestu OPP zapojeni dlouhodobě a mají tedy již jak kladné, tak záporné zkušenosti. Na základě těchto zkušeností tedy přisuzovali jednotlivým výroků důležitost.

Čas Q třídění se u těchto pracovníků pohyboval od 10 do 20 minut (pouze jeden respondent rozřídil Q-typy za 8 minut).

Tabulka 8: Dlouhodobí poskytovatelé - nejvíce důležité

Dlouhodobí poskytovatelé - nejvíce důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	42. zda se mohou dostat do nějakých problémů	8,27	1,24
2	21. jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)	7,73	1,98
3	4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného	7,33	1,70
4	28. zda si mohou odsouzené vybírat	7,20	1,94
5	5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným	7,07	1,48

Co se týče výsledného pořadí, ukazuje nám tabulka č. 8, že v rámci nejvíce důležitých výroků u dlouhodobých poskytovatelů nedochází k žádné výrazné změně. Jako změnu ovšem vnímáme pohnutky, které respondenty vedly k tomuto třídění.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti často uváděli, že i když mají zkušenosti s realizací výkonu trestu OPP, stejně je pro ně informace *zda se mohou dostat do nějakých problémů* jedna z nejdůležitějších, jelikož je každý odsouzený jiný, a proto k nim také přistupují individuálně. Výrok *jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)* okamžitě pokládali na stranu důležitých výroků s vysvětlením, že ihned po bezpečnostní otázce věci, je tato informace pro ně nejzásadnější pro rozhodování. Opět se, dle respondentů, u výroku *kdo zodpovídá, za případné zranění odsouzeného* jedná o předcházení případným problémům. Dále uvedli, že je pro ně důležité, *zda si mohou odsouzené vybírat* na základě zjištěných informací – může jít např. o odsouzeného, který u nich v organizaci trest OPP

vykonával a nebyli s ním spokojeni. Při zdůvodnění výběru výroku *kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným* respondenti znovu mluví o ošetření rizik.

Tabulka 9: Dlouhodobí poskytovatelé - nejméně důležité

Dlouhodobí poskytovatelé - nejméně důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá	2,67	1,53
2	44. zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného	2,80	1,42
3	15. kolik papírů musí vyplňovat	2,93	2,43
4	35. jak je trest OPP realizován v praxi	3,07	1,53
5	33. jaké jsou zkušenosti u jiných poskytovatelů	3,13	1,78

V tabulce č. 9, která zobrazuje nejméně důležité výroky z pohledu dlouhodobých poskytovatelů, se nám nabízí nové výroky oproti jiným skupinám - nově se zde zobrazily výroky týkající se organizačních záležitostí.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že během své spolupráce s PMS ČR nepotřebovali znát, *kam informace o výkonu trestu PMS zasílá*. Také jelikož již spolupracují v rámci realizace výkonu trestu déle, vědí, že trest OPP není nikým placený, proto takto přiřazovali výrok *zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného*. U výroku *kolik papírů musí vyplňovat* se respondenti opět odvolávají na zkušenosti, které mají, a tudíž vědí, jaké dokumenty mají vyplňovat. Jelikož se jedná o dlouhodobé poskytovatele, není třeba dále vysvětlovat, proč takto třídili výrok *jak je trest OPP realizován v praxi*. *Jaké jsou zkušenosti u jiných poskytovatelů*, tyto respondenty také nezajímá.

3.6.5 Poskytovatelé spolupracující nově

V neposlední řadě znázorníme třídění odpovědných pracovníků u poskytovatelů, kteří byli osloveni prakticky poprvé, a tudíž nemají aktivní zkušenost s realizací výkonu trestu OPP. Nad naše očekávání se ovšem ukázalo, že tito pracovníci mají o trestu OPP více informací, než jsme předpokládali.

U třídění těchto pracovníků bylo znát, že si dávají více záležet na rozdělení výroků, častěji se také doptávali na smysl jednotlivých Q-typů. Celkový čas Q třídění se u této skupiny pohyboval od 17 do 28 minut.

Tabulka 10: Noví poskytovatelé - nejvíce důležité

Noví poskytovatelé - nejvíce důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného	7,60	1,31
2	42. zda se mohou dostat do nějakých problémů	7,40	1,67
3	2. co odsouzený udělal	7,33	2,27
4	36. koho v případě problémů kontaktovat	7,27	1,65
5 - 7	5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným	7,07	2,02
5 - 7	7. co mají dělat, když odsouzený nebude chodit vykonávat	7,07	1,81
5 - 7	21. jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)	7,07	1,00

Jak nám znázorňuje tabulka č. 10, noví poskytovatelé pokládají za zásadní při rozhodování veškerá bezpečnostní opatření a časové možnosti odsouzených. Shodný počet bodů získaly hned 3 výroky umístěné na 5. – 7. místě.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že jelikož nemají s trestem žádné zkušenosti, *kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného*, je v tuto chvíli zajímavá nejvíce. Stejně jako první výrok i, *zda se mohou dostat do nějakých problémů*, zásadně ovlivní jejich rozhodnutí. Dále respondenti uvedli, že pokud mají někomu umožnit práci v jejich organizaci, měli by vědět, *co odsouzený udělal*. Také chtějí mít jasno, *koho v případě problémů kontaktovat*. U výroku *kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným*, vyjádřili respondenti spíše obavu, aby nemuseli případně něco za odsouzeného hradit. Dále respondenty zajímavá, *co mají dělat, když odsouzený nebude chodit vykonávat*, zda ho mají sami shánět, obrátit se na soud či na PMS ČR nebo vyčkat, až se jim někdo ozve. V neposlední řadě je zajímavá, *jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)* – obecnou představu totiž tvoří tzv. běžná pracovní doba.

Tabulka 11: Noví poskytovatelé - nejméně důležité

Noví poskytovatelé - nejméně důležité			
Pořadí	Q - typ	Průměrné hodnocení	Směrodatná odchylka
1	14. z jaké rodiny odsouzený pochází	2,73	2,46
2	10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá	2,93	2,02
3	44. zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného	2,93	1,88
4	25. zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň	3,00	1,86
5	27. jak je to s úkolovou prací	3,33	2,36

Ani poslední tabulka, č. 11, nepřináší výraznou změnu. Odpovědné pracovníky, kteří s trestem OPP nemají žádné zkušenosti, nejméně zajímají podobné výroky jako odpovědné pracovníky, kteří spolupracují dlouhodobě. Poprvé se však v tomto rozdělení objevuje výrok týkající se úkolové práce.

Nejčastější vysvětlení respondentů k výše zvolenému třídění:

Respondenti uvedli, že si nemyslí, že by je při rozhodování mohlo nějak ovlivnit, *z jaké rodiny odsouzený pochází*. Dále uvedli, že by je výrok *kam informace o výkonu trestu PMS zasílá* možná i zajímal, ale upřednostnili výroky jiné, které jsou v tuto chvíli pro jejich rozhodnutí důležitější. Přestože nikdy nespolečně pracovali v rámci realizace výkonu trestu OPP, jsou si vědomi, že tento trest je bezplatný, a tudíž takto zařadili výrok *zda jim někdo zaplatí, když zaměstnají odsouzeného*. Co se týče informace, *zda mohou mít na OPP i 2 odsouzené zároveň* v tuto chvíli respondenti nebyli schopni určit, zda je to pro ně důležité, proto tento výrok umístili na tuto stranu škály. Dále uvedli, že zatím je nijak neovlivní ani informace *jak je to s úkolovou prací*.

3.6.6 Srovnání vybraných skupin poskytovatelů

Jak jsme již uvedli výše, zajímá nás, jak se míra vnímání důležitosti tvrzení (výroků) liší u odpovědných pracovníků **v městských organizacích** a u odpovědných pracovníků **na obecních úřadech** a zároveň jak se míra vnímání důležitosti liší **u dlouhodobých poskytovatelů** a u poskytovatelů **nových**.

Nyní zjišťujeme, jak spolu souvisí či nesouvisí hodnocení předem stanovených skupin respondentů. Pro jejich vzájemné srovnání jsme použili Pearsonův koeficient korelace a pro interpretaci zjištěného výsledku jsme použili tabulku „přibližné interpretace hodnot korelačního koeficientu“ (Chráska, 2007, str. 105)

Tabulka 12: Těsnost vztahu dlouhodobých poskytovatelů a poskytovatelů nových

Dlouhodobí poskytovatelé	0,51	Noví poskytovatelé
--------------------------	-------------	--------------------

Tabulka 13: Těsnost vztahu odpovědných pracovníků v městských organizacích a odpovědných pracovníků na obecních úřadech

Městské organizace	0,53	Obecní úřady
--------------------	-------------	--------------

Z výše prezentovaných tabulek, respektive z výsledných hodnot, je tedy patrné, že v obou případech „těsnost vztahu mezi oběma proměnnými je možno v daném případě hodnotit jako střední (značně) závislé“ (Chráska, 2007, str. 105).

Tabulka 14: Srovnání Q-typů u dlouhodobých a nových poskytovatelů

	Nejvíce důležité					Nejméně důležité				
Dlouhodobí	Q42	Q21	Q4	Q28	Q5	Q10	Q44	Q15	Q35	Q33
Noví	Q4	Q42	Q2	Q36	Q5, Q7, Q21	Q14	Q10	Q44	Q25	Q27

Tabulkou č. 14 znázorňujeme přehled Q třídění dlouhodobých poskytovatelů ve srovnání s novými. Zvýraznili jsme ty Q-typy, které se zobrazovaly u obou skupin na vybraných stranách škály.¹

V obou skupinách pracovníci přisuzovali důležitost výroků týkajících se bezpečnostních opatření a časovým možnostem odsouzených a jako nejméně důležité shodně považovali výroky ohledně financování trestu OPP a kam informace o výkonu trestu OPP posílá.

Co se týče rozdílného třídění, nové poskytovatele zajímá, jak postupovat, když trest OPP nebude fungovat, dle stanovených pravidel a dále jsou zvědaví, co odsouzený udělal. Výroky, které je v tuto chvíli neovlivňují, se týkají úkolové práce, možnosti více odsouzených najednou a rodinných vztahů odsouzených.

Dlouhodobí poskytovatelé již chtějí mít možnost si jednotlivé odsouzené vybírat. Na druhé straně oproti novým poskytovatelům již nepotřebují znát informace, které se týkají přímého výkonu trestu (vyplňování dokumentů a zkušenosti z praxe).

Tabulka 15: Srovnání Q-typů u poskytovatelů z městských organizací a poskytovatelů z obecních úřadů

	Nejvíce důležité					Nejméně důležité			
Město	Q21	Q42	Q4	Q5	Q28	Q14	Q10, Q44	Q38, Q45, Q59	
Obec	Q2	Q42	Q4	Q7	Q5	Q25	Q10	Q54	Q44, Q50

Stejně tak i tabulkou č. 15 nabízíme srovnání Q třídění u vybraných skupin poskytovatelů – tentokrát z městských organizací a obecních úřadů. I zde tedy můžeme vidět, které Q-typy se objevovaly u obou skupin – tyto jsou zvýrazněny žlutou barvou.²

I u skupin pracovníků z městských organizací v porovnání s pracovníky z obecních úřadů můžeme pozorovat shodu v tom, že jsou pro oba nejvíce důležitá opět

¹ Zde odkazujeme na přílohu P I, kde je zobrazen seznam jednotlivých Q-typů.

² I zde odkazujeme na přílohu P I – seznam jednotlivých Q-typů

bezpečností opatření a nejméně důležité také informace týkající se případné finanční odměny a další činnost PMS ČR.

Pro městské poskytovatele je dále důležité, aby předem znali časové možnosti odsouzeného a také, aby si mohli případného odsouzeného vybrat. Na druhé straně se liší od poskytovatelů z obecních úřadů tím, že je nijak neovlivní osobní záležitosti odsouzených, jaký je rozdíl mezi OPP a veřejně prospěšnými pracemi a výkon trestu v jinou než běžnou pracovní dobu.

Poskytovatelé z obecních úřadů se naopak snaží využít možnosti osobnějšího kontaktu s odsouzeným a předem neřeší ty informace, které přímo nesouvisí s výkonem trestu.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo vytvořit ucelený popis problematiky trestu OPP z pohledu odpovědných pracovníků u poskytovatelů na Kroměřížsku. V teoretické části jsme chtěli vysvětlit pojmy týkající se Probační a mediační služby ČR, její činnost, pilíře a cíle. Značnou pozornost jsme věnovali poskytovatelům trestu obecně prospěšných prací – kdo jím může být, jaká má práva a povinnosti.

Ve výzkumné části jsme se věnovali právě těmto poskytovatelům, resp. odpovědným pracovníkům, kteří rozhodují, zda do své organizace umístí odsouzeného k výkonu trestu OPP. Konkrétně jsme se zabývali otázkou, co tyto odpovědné pracovníky ovlivňuje při výše zmíněném rozhodování. Blíže jsme se snažili zjistit, zda můžeme pozorovat rozdíly u odpovědných pracovníků, kteří pracují v městských organizacích v porovnání s odpovědnými pracovníky pracujícími na obecních úřadech, a dále u pracovníků, kteří spolupracují v rámci realizace výkonu trestu dlouhodobě a u těch, kteří jsou osloveni nově.

Tímto tématem jsme se zabývali, jelikož se domníváme, že je důležité brát poskytovatele jako důležitou součást realizace výkonu trestu OPP, který je u nás stále nejvíce ukládaným alternativním trestem a zvláště neopomíjet jejich obavy a přání.

Právě tyto obavy a přání odpovědných pracovníků u poskytovatelů jsou jedním z hlavních faktorů, který ovlivnil náš výběr tématu výzkumu. Domníváme se, že tato zjištění mohou přispět k dobré komunikaci mezi poskytovateli, PMS ČR (konkrétně střediskem Kroměříž) a odsouzenými.

Výzkumný soubor byl složen ze 30 respondentů (rozdělených na 2 skupiny, 4 podskupiny – poskytovatelé dlouhodobí, noví, pracující v městských organizacích a pracující na obecních úřadech). Výzkum byl realizován pomocí Q metodologie.

Z realizovaného výzkumu je patrné, že každá ze 4 předem zvolených podskupin zvolila podobné výroky jako nejdůležitější a také podobné výroky jako nejméně důležité, s drobnými obměnami v jednotlivých tříděních. Co ovšem odlišovalo jednotlivé podskupiny od ostatních, byly důvody, které je vedli k tomuto třídění, což jsme popsali u jednotlivých výsledných tabulek. Tyto důvody byly do značné míry ovlivněny právě specifikací dané skupiny. V praxi to znamená, že poskytovatelé, kteří v rámci realizace trestu OPP spolupracují dlouhodobě, jsou ovlivněni zkušenostmi, které za tuto dobu získali

a naopak nově oslovení poskytovatelé často nevědí, co si pod jednotlivými výroky mají představit.

Stejně tak můžeme spatřovat rozdílné vnímání pracovníků, kteří jsou součástí velké městské organizace a naopak zase pracovníků z obecních úřadů, kteří často dobře znají odsouzené, kteří mají zájem na obci pracovat.

Doporučujeme podobný výzkum realizovat všem pracovníkům PMS ČR, kteří mají nově na starosti agendu trestu OPP. Velkou výhodou spatřujeme již ze samotného osobního setkání s poskytovateli, dále v možnosti ujasnění si jejich zájmu, což mnohdy může hodně ulehčit a celkově zefektivnit práci pracovníků PMS ČR a zároveň tím může pracovník PMS ČR vyjádřit zájem o názor poskytovatele. Také si myslíme, že i pracovníci PMS ČR, kteří již delší dobu s poskytovateli jednají, by mohli být překvapeni výsledky, které by jim takto realizovaný výzkum přinesl.

Doufáme, že tato bakalářská práce pomohla ujasnit problematiku realizace výkonu trestu OPP a zároveň i umožnila náhled do aspektů, které poskytovatelé, resp. jejich odpovědní pracovníci zvažují, než k samotnému výkonu trestu dojde.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Praha: Portál, 2004. ISBN – 80-7178-931-9.
- [2] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [3] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] INCIARDI, James A. *Trestní spravedlnost*. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-30-9.
- [5] MATOUŠEK, Oldřich, et. al. *Metody řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-736-7502-1 .
- [6] MATOUŠEK Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ, Pavla KODYMOVÁ, et al. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1. vydání. Praha:Portál, 2010. ISBN 80-7367-002-X.
- [7] ŠTERN, Pavel, Lenka OUŘEDNÍČKOVÁ, Dagmar DOUBRAVOVÁ et al. *Probace a mediace: Možnost řešení trestných činů*. 1. vydání. Praha: Portál 2010. ISBN 978-80-7367-757-2.
- [8] ZAGATA, Lukáš. *Aplikace Q metodologie v sociologickém empirickém výzkumu: Studie českého ekologického zemědělství*, Katedra Sociologie Fakulta filozofická Západočeské univerzity 2008.
- [9] ZEHR, Howard. *Úvod do restorativní justice*. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici (SPJ), 2003. ISBN 80-902998-1-4.

LEGISLATIVA

[10] Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů.

[11] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PMS ČR Probační a mediační služba ČR

OPP Obecně prospěšné práce

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Charakteristika celkového vzorku	26
Tabulka 2: Všichni respondenti - nejvíce důležité.....	29
Tabulka 3: Všichni poskytovatelé - nejméně důležité	30
Tabulka 4: Poskytovatelé z městských organizací - nejvíce důležité.....	31
Tabulka 5: Poskytovatelé z městských organizací - nejméně důležité.....	32
Tabulka 6: Poskytovatelé z obecních úřadů - nejvíce důležité.....	33
Tabulka 7: Poskytovatelé z obecních úřadů - nejméně důležité.....	34
Tabulka 8: Dlouhodobí poskytovatelé - nejvíce důležité	35
Tabulka 9: Dlouhodobí poskytovatelé - nejméně důležité	36
Tabulka 10: Noví poskytovatelé - nejvíce důležité	37
Tabulka 11: Noví poskytovatelé - nejméně důležité	38
Tabulka 12: Těsnost vztahu dlouhodobých poskytovatelů a poskytovatelů nových.....	39
Tabulka 13: Těsnost vztahu odpovědných pracovníků v městských organizacích a odpovědných pracovníků na obecních úřadech	39
Tabulka 14: Srovnání Q-typů u dlouhodobých a nových poskytovatelů.....	39
Tabulka 15: Srovnání Q-typů u poskytovatelů z městských organizací a poskytovatelů z obecních úřadů.....	40

SEZNAM PŘÍLOH

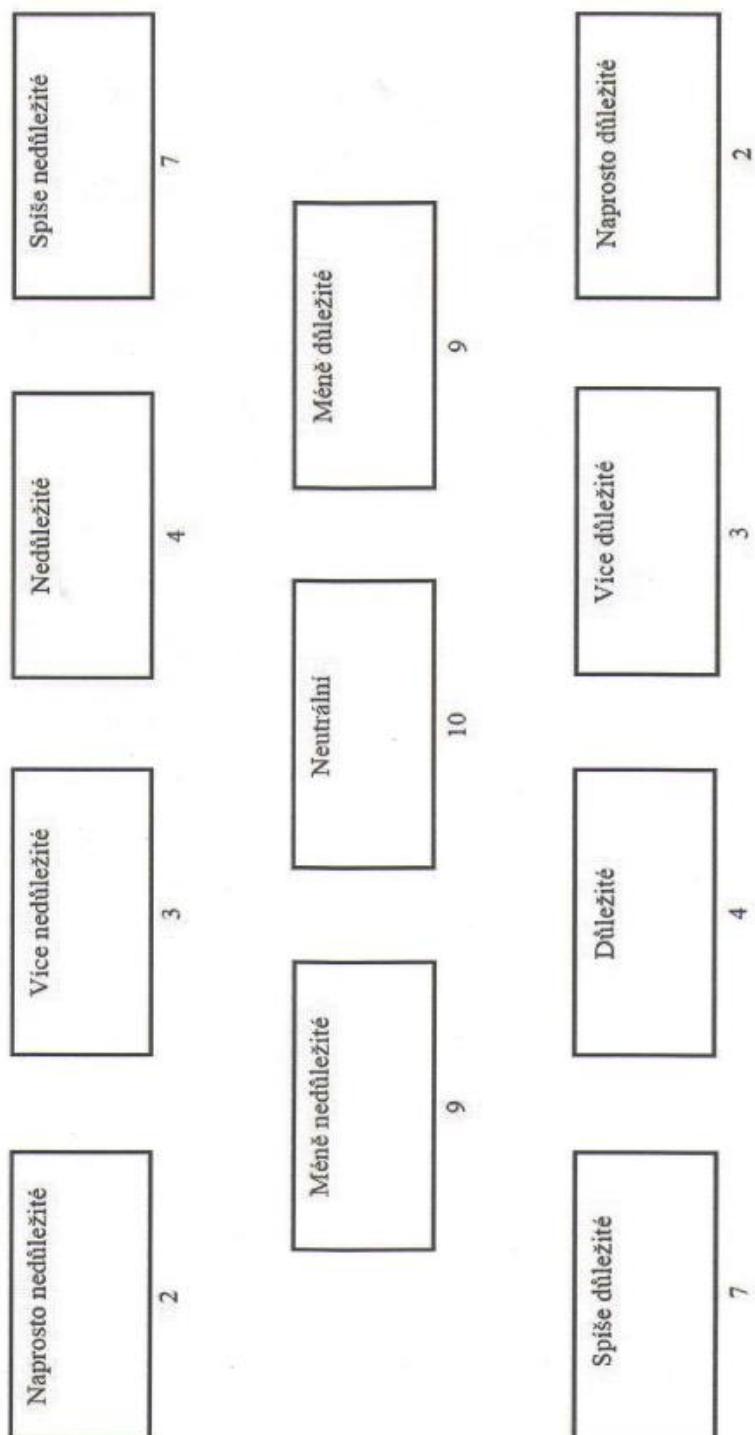
- Příloha P I: Seznam Q-typů
- Příloha P II: Škála pro Q třídění
- Příloha P III: Arch pro zaznamenávání Q třídění
- Příloha P IV: Informační leták PMS ČR
- Příloha P V: Informační leták k trestu OPP
- Příloha P VI: Formulář poučení o výkonu trestu OPP
- Příloha P VII: Formulář stanoviska obviněného k uložení trestu OPP
- Příloha P VIII: Formulář dohody o realizaci výkonu trestu OPP
- Příloha P IX: Formulář harmonogramu výkonu trestu OPP
- Příloha P X: Formulář o proškolení o BOZP

PŘÍLOHA P I: SEZNAM Q-TYPŮ

1. jaké má ods. zkušenosti
2. co ods. udělal
3. jakou roli v celém výkonu trestu zastáváme
4. kdo zodpovídá za případné zranění odsouzeného
5. kdo zodpovídá za případnou škodu způsobenou odsouzeným
6. co bude následovat, pokud odsouzený nebude docházet
7. co máme dělat, když odsouzený nebude chodit
8. jak často musím informovat PMS
9. koho musíme během výkonu trestu informovat
10. kam informace o výkonu trestu PMS zasílá
11. za jakých podmínek můžeme odstoupit od dohody
12. jak odsouzený vypadá
13. jaké má ods. pracovní zkušenosti
14. z jaké rodiny ods. pochází
15. kolik papírů musíme vyplňovat
16. jak dopředu musíme plánovat práce
17. jakým způsobem máme ods. při práci kontrolovat
18. zda bude PMS jezdit na kontrolu
19. zda budeme o případných kontrolách PMS vědět
20. co se stane, když nebudeme mít předem domluvený další termín
21. jak je odsouzený schopný vykonávat (časově)
22. jak je na tom ods. zdravotně
23. jakou práci můžeme ods. přidělit
24. zda může ods. pracovat sám
25. zda můžeme mít na OPP i 2 odsouzené zároveň
26. co dělat v případě nepříznivého počasí
27. jak je to s úkolovou prací
28. zda si můžeme odsouzené vybírat
29. co v případě, že v průběhu nebudeme mít pro odsouzeného práci
30. zda ods. můžeme svěřit náradí
31. zda bychom museli jít k soudu, pokud by ods. nevykonával
32. zda máme udělat nějaká bezpečnostní opatření
33. jaké jsou zkušenosti u jiných poskytovatelů
34. co je činnost PMS
35. jak je trest OPP realizován v praxi
36. koho v případě problémů kontaktovat
37. zda se sami můžeme ozvat s žádostí o výkon trestu
38. z jakých poměrů ods. pochází
39. jaký měl ods. důvod k trestné činnosti
40. jak máme s ods. komunikovat
41. jakým způsobem máme komunikovat s PMS (email, telefon, pošta, osobně)
42. zda se můžeme dostat do nějakých problémů
43. jak moc máme chránit informaci, že máme v organizaci ods.
44. zda nám někdo zaplatí, když zaměstnáme ods.
45. jaký je rozdíl mezi OPP a veřejně PP
46. zda si můžeme vybrat za jaké trestné činy chceme odsouzené (např. jen za výživné)
47. zda si můžeme vybrat muže/ženu/mladistvého

48. zda si můžeme vybrat na základě počtu hodin
49. co se stane, když po stanoveném datu odsouzený nemá odpracované všechny hodiny
50. kde v zákoně můžeme najít informace o trestu OPP
51. zda můžeme odsouzeného nejprve vidět
52. zda si můžeme nechat čas na rozmyšlenou
53. zajímá mě pouze kdy nastoupí, zbytek budeme řešit za pochodu
54. zda se máme v rámci restorativních principů zapojit i jinak
55. zda školíme o BOZP
56. zda si formuláře vytváříme sami, nebo nám je dá PMS k dispozici
57. co máme dělat v případě, že se nám odsouzený bude zdát pod vlivem (alkohol/drogy)
58. zda si můžeme stěžovat na kvalitu práce
59. zda můžeme odsouzeného využít i o víkendu či ve večerních hodinách
60. zda může odsouzený pracovat s našimi pracovníky

PŘÍLOHA P II: ŠKÁLA PRO Q TRŽDĚNÍ



Délka:

Naprosto důležité:



Naprosto nedůležité:



PŘÍLOHA P IV: INFORMAČNÍ LETÁK PMS ČR

Probační a mediální služba ČR

Informace činnostech

PMS ČR – kdo jsme

PMS ČR je státní organizace, která zajišťuje kontrolu výkonu trestů nespolečných s odnětím svobody, připravuje podklady pro jejich ukládání a nabízí možnost zprostředkování jednání mezi pachatelem a obětí o urovnění následků trestného činu (mediaci). Je institucí, jež spojuje zkušenosti dvou profesí: sociální práce a práva, zejména trestního.

Kdo v PMS pracuje

Ve městech, kde sídlí okresní soud, pracují na středisku PMS úředníci a asistenti, kteří se věnují jednotlivým odborným činnostem – vykonávají dohled nad pachatelem, zprostředkovávají mediaci mezi pachatelem a obětí, připravují podklady pro rozhodnutí státního zástupce nebo soudce v trestní věci, pracují s mladistvými pachatelem a jejich rodinami.

Cíle PMS ČR

Integrace pachatele – vedení pachatele k tomu, aby žil ve společnosti způsobem, jež by byl v souladu se zákony.

Participace obětí – podpora zapojení obětí do procesu řešení následků trestného činu a poskytování pomoci obětí při obnovení jejich pocitu bezpečí a důvěry ve spravedlnost.

Ochrana společnosti – efektivní kontrolou výkonu trestů a opatření předcházet nebezpečí dalšího opakování kriminality.

Komu jsou určeny služby PMS ČR

PMS ČR pracuje s obviněnými a odsouzenými pachatelem, obětmi trestné činnosti, jejich rodinnými příslušnými a blízkými osobami. Pracuje jak s dospělými, tak i s mladistvými a dětmi mladšími 15 let.

Služby PMS ČR

Mediace

Mimosoudní jednání mezi obětí a pachatelem, jehož cílem je najít řešení konfliktu spojeného se spáchaným trestným činem. Mediace lze uskutečnit jen se souhlasem pachatele a obětí. Mediace je vedena mediátorem – úředníkem PMS, jež zaujímá vyvážený postoj k oběma účastníkům. Mediace nabízí oběti možnost pochopení vzniklé situace, porozumění okolnostem trestného činu a zvyšuje pravděpodobnost dosažení náhrady škody. Pachatelem účast na mediaci umožňuje vyjádřit omluvu, podat své vysvětlení a hledat reálné možnosti, jak zmírnit dopady trestného činu pro oběť. Výsledky mediace mohou být zohledněny ve výsledku trestního řízení.

Práce s mladistvými a dětmi

Spolupráce s mladistvými a dětmi, jež se dopustili protiprávního jednání, jejich rodinami a s obětmi těchto činů spočívá zejména v nabídce uskutečnění mediace, přípravě a zajištění výkonu výchovných a trestních opatření, např. dohledu probačního úředníka, společensky prospěšné činnosti atd.

Spolupráce s obětmi

Poskytování důležitých informací obětem trestných činů o průběhu trestního řízení, o možnostech náhrady škody, o mediaci. Zprostředkování kontaktů na odbornou pomoc, v případě potřeby a zájmu obětí.

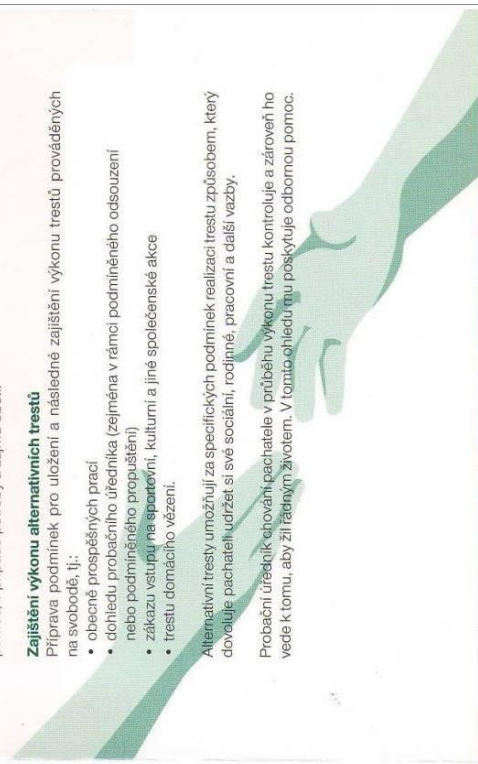
Zajištění výkonu alternativních trestů

Příprava podmínek pro uložení a následné zajištění výkonu trestů prováděných na svobodě, tj.:

- obecně prospěšných prací
- dohledu probačního úředníka (zejména v rámci podmíněného odsouzení nebo podmíněného propuštění)
- zákazu vstupu na sporevní, kulturní a jiné společenské akce
- trestu domácího vězení.

Alternativní tresty umožňují za specifických podmínek realizaci trestu způsobem, který dovoluje pachatelem udržet si své sociální, rodinné, pracovní a další vazby.

Probační úředník chová pachatele v průběhu výkonu trestu kontroluje a zároveň ho vede k tomu, aby žil řádným životem. V tomto ohledu mu poskytuje odbornou pomoc.



PŘÍLOHA P V: INFORMAČNÍ LÉTAK K TRESTU OPP

Trest obecně prospěšných prací

Co to jsou obecně prospěšné práce (OPP)

Alternativní trest, který může soud uložit v rozsahu 50 – 300 hodin (u dospělých) a 50 – 150 hodin (u mladistvých) za přečin, tj. nebalostní trestný čin a úmyslný trestný čin, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

Soud rozhoduje o uložení trestu obecně prospěšných prací rozsudkem nebo trestním příkazem. Po tomto rozhodnutí vydává usnesení, kterým nařizuje výkon OPP a určuje konkrétní druh prací a místo jejich výkonu. OPP je nutno odpracovat osobně, bezplatně, ve svém volném čase, nejpozději ve lhůtě dvou let ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu.

OPP jsou vykonávány ve prospěch obcí, státních nebo jiných obecně prospěšných institucí. **Jakmile je trest vykonán, či bylo od výkonu trestu OPP nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno, hledí se na pachatele, kterému byl uložen, jako by nebyl odsouzen, tj. soud zahltí odsouzení (provádí se výmaz z rejstříku trestů).**

Moje povinnosti související s výkonem trestu OPP

Vést řádný život a plnit přiměřená omezení či povinnosti, pokud je soud uložil.

Pokud je v rozsudku stanovena náhrada škody, hradit ji, a to například i formou splátkového kalendáře, sestaveného ve spolupráci s probačním úředníkem. Probační úředník poškozeného v souvislosti s náhradou škody oslovuje a nabízí mu spolupráci vedoucí k náhradě škody.

Spolupracovat s probačním úředníkem, tj. podílet se na přípravě podkladů pro soud, v průběhu výkonu trestu OPP včas informovat o jakýchkoli změnách (pracovní neschopnost, změna bydliště, změny v zaměstnání, atd.), které by dlouhodobě bránily ve výkonu trestu OPP.

Co mám udělat po oznámení usnesení

Dostavím se do 14 dnů od oznámení usnesení, kterým soud rozhodne o druhu a místě výkonu trestu OPP, na středisko PMS v obvodu okresního soudu, v němž má být trest OPP vykonán. Projednat zde podmínky výkonu trestu OPP a poté se v termínu stanoveném probačním úředníkem dostavit na obecní úřad či instituci (organizaci), kde má být trest OPP vykonán. V organizaci dojednat termín zahájení výkonu trestu OPP a další okolnosti jeho výkonu (sepsání dohody o výkonu trestu OPP, poučení o bezpečnostní práci). Podílet se na vypracování harmonogramu výkonu trestu OPP a doúčtovat jej.

Práce vykonávat ve stanovené kvalitě tak, aby byly dokončeny v termínu určeném při podepsání dohody s organizací.

Průvodce pro pachatele

Co mám udělat, když nemohu trest OPP dočasně vykonávat (nemoc, závažné osobní důvody)

Omluvit se telefonicky nebo osobně u příslušné organizace, kde je trest OPP vykonáván. Sjednat si termín, od kterého bude pokračovat výkon trestu OPP. Dostavit se k probačnímu úředníkovi s dokladem o pracovní neschopnosti, popř. jiných dokladech o důvodech přerušení výkonu trestu a objasnit je.

Co se stane, když poruším podmínky výkonu trestu OPP

Nedodržím-li opakovaně a bez závažných důvodů stanovený harmonogram prací, práce nebudou provedena a v předem dohodnuté kvalitě apod., může být dohoda o provedení výkonu trestu OPP ze strany organizace vypovězena.

Pokud nebudu trest OPP řádně vykonávat a budu se jeho výkonu vyhýbat, může soud rozhodnout o přeměně neodpracovaného trestu OPP na nepodmíněný trest odnětí svobody nebo trest domácího vězení, přičemž každá neodpracovaná hodina se přeměňuje na jeden den.

Výjimečně může soud ponechat trest OPP v platnosti nebo prodloužit dobu jeho výkonu a rozhodnout o uložení dalších povinností, např. stanovit dohled nebo uložít přiměřená omezení či povinnosti.

V řádně odůvodněných případech může soud rozhodnout o změně místa výkonu trestu OPP do jiné organizace.

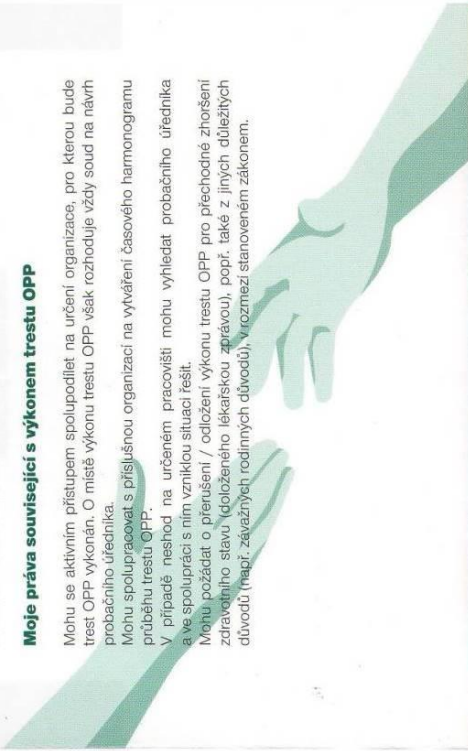
Moje práva související s výkonem trestu OPP

Mohu se aktivním přístupem spolupodílet na určení organizace, pro kterou bude trest OPP vykonán. O místě výkonu trestu OPP však rozhoduje vždy soud na návrh probačního úředníka.

Mohu spolupracovat s příslušnou organizací na vytváření časového harmonogramu průběhu trestu OPP.

V případě neshod na určeném pracovišti mohu vyhledat probačního úředníka a ve spolupráci s ním vzniklou situaci řešit.

Mohu požádat o přerušení / odložení výkonu trestu OPP pro přechodné zhoršení zdravotního stavu (gdložení lékařskou zprávou), popř. také z jiných důležitých důvodů (např. závažných rodinných důvodů), v rozmezí stanoveném zákonem.



PŘÍLOHA P VI: FORMULÁŘ POUČENÍ O VÝKONU TRESTU OPP

PMS PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY

Kroměříž
Sp. zn. PM /201 -705

Riegrovo nám. 3228/22
767 01 Kroměříž
573 312 252
vpecinova@pms.justice.cz

POUČENÍ O VÝKONU TRESTU OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ

Klient:

Datum narození:

Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti vykonat obecně prospěšné práce (dále OPP) osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do dvou let ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu (§ 65 odst. 1 trestního zákoníku).

V rámci výkonu trestu OPP jste podle § 65 trestního zákoníku a § 336 trestního řádu povinen/na:

- dostavit se do 14ti dnů od oznámení rozhodnutí soudu o druhu a místě výkonu OPP na středisko Probační a mediační služby v obvodu okresního soudu, kde má být trest OPP vykonán, za účelem projednání podmínek výkonu trestu OPP,
- dostavit se v den stanovený probačním úředníkem/asistentem na obecní úřad nebo instituci, kde budete OPP vykonávat, za účelem nástupu výkonu trestu (*uzavření dohody o realizaci výkonu trestu OPP a harmonogramu výkonu trestu OPP*),
- vykonávat obecně OPP osobně a bezplatně, v souladu s dohodou uzavřenou s poskytovatelem OPP a podle stanoveného harmonogramu výkonu trestu OPP,
- vykonat OPP v souladu s uzavřenou dohodou s poskytovatelem OPP, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy byl výkon tohoto trestu nařízen,
- informovat probačního úředníka/asistenta o všech okolnostech, které by Vám bránily OPP vykonávat (*nemoc, služební cesta, úraz apod.*) a tyto probačnímu úředníkovi/asistentovi doložit,
- plnit, pokud byly soudem stanoveny, přiměřené povinnosti a omezení,
- během výkonu trestu OPP spolupracovat s probačním úředníkem/asistentem (*dostavovat se na sjednané konzultace za účelem zajištění výkonu trestu OPP: výběru vhodného poskytovatele prací, stanovení data nástupu k výkonu OPP, doložení závažných důvodů bránících ve výkonu trestu OPP, kontroly plnění soudem uložených přiměřených povinností, přiměřených omezení*),
- přebírat poštu na adrese, kterou jste probačnímu úředníkovi/asistentovi sdělil/a, v případě změny bydliště ihned nahlásit probačnímu úředníkovi/asistentovi novou adresu, informovat probačního úředníka/asistenta o zřízení/zrušení datové schránky,
- vést řádný život, tj. dodržovat právní řád, plnit si své povinnosti vůči státu a společnosti, (*např. vyživovací povinnosti*), nezneužívat svých práv, nenarušovat občanské soužití, nedopouštět se přestupků, jiných deliktů a trestných činů.

Jestliže v době od odsouzení do skončení výkonu trestu OPP nepovedete řádný život, budete se vyhýbat nástupu trestu, bez závažného důvodu porušíte sjednané podmínky výkonu trestu OPP, budete jinak mařit výkon tohoto trestu a nebo zaviněně nebudete ve stanovené době (*určené dohodou s poskytovatelem OPP*) vykonávat uložený trest, může soud přeměnit, a to i během doby stanovené pro jeho výkon, trest OPP nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody, přičemž každá i jen započatá jedna hodina nevykonaného trestu OPP se počítá za jeden den odnětí svobody (§ 65, odst. 2 trestního zákoníku).

Probační úředník/asistent je v rámci zajištění výkonu trestu OPP (§ 335 až § 340b trestního řádu) oprávněn:

- kontrolovat výkon trestu OPP (*ve spolupráci s poskytovatelem OPP*),
- kontrolovat, zda odsouzený vede řádný život a plní přiměřená omezení, přiměřené povinnosti uložené soudem a to v případě potřeby i ve spolupráci s Policií ČR (*např. ověření informací, jež o sobě a o své situaci odsouzený sdělí probačnímu úředníkovi/asistentovi*) a také provádět úkony směřující k tomu, aby odsouzený vedl/a řádný život,

- v souladu se zákonem o PMS č. 257/2000 Sb. a se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů opatřovat si v rámci kontroly výkonu trestu potřebné informace o odsouzeném a jeho aktuální životní situaci a to nejen od něj, ale i z jiných zdrojů (např. od orgánů státní správy a samosprávy, orgánů činných v trestním řízení a jiných institucí) a to zejména tehdy, pokud požadované informace sám odsouzený nedoloží,
- sdělovat soudu rozhodné skutečnosti týkající se trestu OPP včetně skutečnosti, že odsouzený neplní stanovené povinnosti, nebo bez závažného důvodu poruší sjednané podmínky výkonu trestu OPP, zaviněně nevykonává ve stanovené době uložený trest nebo jinak maří výkon tohoto trestu (§ 337 trestního řádu). Tyto okolnosti sdělují soudu prostřednictvím probačního úředníka/asistenta také obce či instituce, u kterých se vykonávají (nebo mají vykonat) uložené OPP,
- podat návrh na přeměnu trestu OPP na trest odnětí svobody (§ 337, § 340b, odst. 1 trestního řádu), popř. (dle § 65, odst. 3 trestního zákoníku) návrh na stanovení dohledu, uložení dosud neuložených přiměřených povinností a omezení, nebo některého z výchovných opatření (je-li odsouzený ve věku blízkém věku mladistvých),
- kontaktovat poškozeného, nabídnout mu základní právní poradenství a pomoc v činnostech směřujících k náhradě škody způsobené trestným činem (nabídnout mediaci, zprostředkovat jednání s odsouzeným apod.)
- informovat soud o způsobu náhrady škody poškozenému (zda škoda byla či nebyla uhrazena, zda byla uzavřena dohoda o její náhradě apod.)
- vykonávat poradenskou a výchovnou činnost spojenou s poskytováním potřebné pomoci.

Další informace o trestu OPP:

- do doby výkonu trestu OPP se nezapočítává doba, po kterou odsouzený nemohl OPP vykonávat pro zdravotní nebo zákonné překážky, nebo byl ve vazbě nebo vykonával trest odnětí svobody (§ 65 odst. 1 trestního zákoníku),
- výjimečně může soud vzhledem k okolnostem případu a osobě obviněného ponechat trest OPP v platnosti nebo prodloužit dobu výkonu tohoto trestu až o 6 měsíců, i když odsouzený zaviněně přičiny k přeměně trestu a stanovit nad ním dohled, uložit mu dosud neuložená přiměřená omezení či povinnosti, popř. výchovná opatření, jde-li o pachatele věkově blízkého věku mladistvých (§ 65, odst. 3 trestního zákoníku),
- o odkladu, přerušení a upuštění od výkonu trestu rozhoduje předseda senátu (§§ 339 – 340a) trestního řádu) a to pouze ze zákonem vymezených důvodů: o odkladu a přerušení výkonu trestu OPP z důvodu přechodného zhoršení zdravotního stavu, u těhotné ženy a matky novorozence dítěte, z jiných důležitých důvodů a z důvodu výkonu vojenské činné služby a o upuštění od výkonu trestu pouze z důvodu změny zdravotního stavu dlouhodobě bránícího výkonu OPP.
- na pachatele, kterému byl uložen trest OPP, se hledí, jakoby nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo o výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno (§ 65, odst. 4 trestního zákoníku).

V Kroměříži dne:

.....
klient

.....
Vendula Pecinová
probační asistent

PŘÍLOHA P VII: FORMULÁŘ STANOVISKA OBVINĚNÉHO K ULOŽENÍ TRESTU OPP

PMS PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY

Kroměříž

sp. zn. PM /201 -705

č.j.

Riegrovo nám. 3228/22

767 01 Kroměříž

tel/fax 573 312 252

734 362 925

vpecinova@pms.justice.cz

V Kroměříži dne

Stanovisko obviněného k uložení trestu obecně prospěšných prací (§ 64 trestního zákoníku)

Jméno a příjmení:

Nar.:

Bytem:

Dnešního dne jsem byl probačním asistentem poučen/a o trestu obecně prospěšných prací (viz příloha) a o svém právu vyjádřit se, zda mi má být trest obecně prospěšných prací uložen.

Prohlašuji, že mé stanovisko k případnému uložení trestu obecně prospěšných prací ve smyslu § 64 trestního zákoníku je **kladné**¹.

Dále prohlašuji, že k dnešnímu dni mi nejsou známa žádná zdravotní omezení, která by mi bránila ve výkonu trestu obecně prospěšných prací². Pokud mi tento trest bude rozhodnutím soudu uložen, budu jej řádně vykonávat dle dohodnutého časového harmonogramu.

Prohlašuji, že mé stanovisko k případnému uložení trestu obecně prospěšných prací ve smyslu § 64 trestního zákoníku je **záporné** a to z důvodu³:

podpis

¹ V odůvodnění uvede obviněný důvody bránící ve výkonu OPP (např. zdravotní důvody, pracovní důvody apod.), záporné stanovisko nemusí být ale obligatorně odůvodněno, pracovník však s tímto tématem pracuje v rámci vyhodnocení rizik

² V případě existence zdravotních omezení je nutné jejich doložení lékařskou zprávou, a to i při negativním stanovisku obviněného.

³ V odůvodnění uvede obviněný důvody bránící ve výkonu OPP (např. zdravotní důvody, pracovní důvody apod.), záporné stanovisko nemusí být ale obligatorně odůvodněno, pracovník však s tímto tématem pracuje v rámci vyhodnocení rizik

PŘÍLOHA P VIII: FORMULÁŘ DOHODY O REALIZACI VÝKONU TRESTU OPP

Dohoda o realizaci výkonu trestu obecně prospěšných prací

Na základě usnesení soudu v č.j. o nařízení výkonu trestu obecně prospěšných prací
(ve výměře hodin) ze dne

se odsouzený:
narozen:
bytem:

a	poskytovatel místa pro výkon trestu OPP: sídlo:
---	----------------------------------------------------

dohodli na výkonu trestu obecně prospěšných prací takto:

I.

Odsouzený zahájí výkon trestu obecně prospěšných prací (dále OPP) dne.....
a práce budou dokončeny nejpozději do (max. do dvou let od nařízení výkonu trestu OPP soudem).

II.

Poskytovatel místa výkonu trestu OPP poučil odsouzeného o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně v rozsahu daném příslušnými právními předpisy pro dohodnutý druh práce a učinil o tom písemný záznam, podepsaný odsouzeným, který je přílohou této dohody. V případě potřeby poskytovatel místa výkonu trestu OPP předá proti podpisu odsouzenému kromě nářadí a pracovních pomůcek také ochranné pracovní pomůcky.

Odsouzený se zavazuje převzaté nářadí, pracovní pomůcky a ochranné pracovní pomůcky řádně používat a v případě jejich ztráty nebo svěvolného poškození je povinen je nahradit, jinak mu nebude umožněno pokračovat ve výkonu trestu OPP a případná škoda na něm může být vymáhána soudně.

III.

Hamonogram výkonu trestu OPP je zpracován na základě potřeb poskytovatele místa výkonu a dle časových možností odsouzeného. Odsouzený se na jeho vypracování podílí a dohodnuté termíny jsou pro něj závazné.

Odsouzený bere na vědomí, že pokud se bez omluvy opakovaně nedostaví ve sjednaném termínu, může být tato dohoda ze strany poskytovatele místa výkonu zrušena ještě před jejím ukončením.

IV.

Odsouzený bere na vědomí poučení, že je povinen provádět určené práce osobně, bezplatně, a že poskytovatel místa výkonu OPP bude hlásit Probační a mediační službě – středisku Kroměříž 1x za měsíc počet odpracovaných hodin. Dále poskytovatel PMS sděluje veškerá neplnění dohodnutých podmínek výkonu trestu OPP, zejména jestliže určené práce nejsou bez závažného důvodu prováděny vůbec, nebo nejsou prováděny ve stanovené době nebo kvalitě, a neprodleně po výkonu trestu datum jeho ukončení.

Vdne

podpis odpovědného zástupce poskytovatel (+ razítko)

podpis odsouzeného

Dohoda bude po jejím uzavření poslána v kopii (nebo naskenovaná e-mailem) středisku PMS Kroměříž. Každá změna „Dohody o realizaci výkonu trestu OPP“ musí být zaznamenána písemně v jejím dodatku.

PŘÍLOHA P X: FORMULÁŘ O PROŠKOLENÍ O BOZP

Záznam o zajištění BOZP při výkonu trestu OPP	
Poskytovatel, tj. zadavatel trestu OPP:	
Výkon trestu OPP dle rozhodnutí soudu v Sp.zn. počet hodin trestu OPP:	
Jméno a příjmení osoby vykonávající trestu OPP:	Datum narození:
Adresa trvalého pobytu:	
Základní popis a charakteristiky přidělené práce, místo výkonu trestu OPP:	
<p>Osnova seznámení s možnými riziky, předpisy a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci: (vypsát další odkazy na právní předpisy, pokyny k bezpečné práci, návody k obsluze strojů, přístrojů a nářadí apod.)</p> <p>Například:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seznámení s riziky vykonávané práce 2. Pracovní pokyny k bezpečnému výkonu prací 3. Návody k obsluze strojů a přístrojů 4. Návody ke správnému používání nářadí a náčiní 5. Používání osobních ochranných pracovních prostředků 6. Poučení o zacházení s chemickými látkami a přípravky 7. Povinnosti v případě úrazu při výkonu trestu OPP, první pomoc 8. Pokyny k předcházení požáru při výkonu trestu OPP 9. Povinnosti v případě vzniku požáru při výkonu trestu OPP 10. Další předpisy a pokyny: 	
<p>Prohlášení osoby vykonávající trest OPP: Prohlašuji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - že jsem byl/a seznámen/a s předpisy a pokyny k zajištění BOZP shora uvedenými, - že jsem všemu porozuměl/a, - že výše uvedené předpisy a pokyny budu při výkonu trestu OPP dodržovat. <p>Datum a podpis osoby vykonávající trest OPP:</p>	Datum, jméno a příjmení, funkce a podpis zástupce zadavatele trestu OPP, který seznámení provedl: